

BAŞARIMIZIN TEMELİ İYİ YETİŞMEMİZDİR

İyi Öğretmen Yetiştirme

108. Türkiye'de eğitim sisteminin yapısı dikkate alınca, öğretmenlik mesleği şu dallara ayrılabilir: a) İlkokul öncesi eğitimi öğretmen ve eğitimcileri, b) İlköğretim öğretmenleri, c) Ortaöğretim genel kültür öğretmenleri, ç) Mesleki teknik eğitim öğretmenleri, d) Yükseköğretim öğretim üyeleri, e) Yaygın eğitim öğretmenleri, f) Usta öğreticiler.

Bakanlık/ Üniversite /Sendika İşbirliği

109. Her eğitim kademesinde görev üstlenecek öğretmenlerin lisans düzeyinde (lise üzerine en az dört yıl) hizmetöncesi öğrenim görmeleri ilke olarak kabul edilmeli, zorunlu durumlarda çocuk bakımı ve diğer eğitim / öğretim hizmetlerinde önlisans düzeyinde ya da daha az öğrenim görenlerden usta öğretici olarak yararlanılmalıdır.

110. Mesleğin standartlarının geliştirilip korunmasında sendikamız etkin rol oynayacaktır.

111. Öğretmen adaylarının yetişme sürecinde Milli Eğitim Bakanlığının işveren olarak yatılılık, bursluluk gibi özendirici önlemler alması, staj ve uygulama olanağı sağlaması gerekir.

Başarılı Yoksul Çocuklara Gençlere Öncelik

112. Nitelikli öğretmen yetiştirmenin temelinde yetenekli adayların seçilmesi yatmaktadır. Kendi olanaklarıyla öğrenim görebilecek üstün yetenkeli çocukların ve gençlerin, genellikle öğretmen yetiştiren kurumları tercih etmedikleri gözlenen bir olgudur. Ülkemizde geçmişte de öğret-

menlik mesleği yoksul / yetenekli çocukların ve gençlerin mesleği olmuş, mesleğimiz ve örgütlülüğümüz bundan karlı çıkmıştır. Geleneksel öğretmen okullarımız köylerin ve kentlerin yetenekli , başarılı yoksul çocuklarına öğrenim olanağı sağlamış, buna karşılık hem nitelikli öğretmen kaynağı bulunmuş, hem de yoksul başarılı öğrencilerin aynı zamanda kültür ve sanat , temel bilimler gibi alanlarda söz sahibi olmaları sağlanmış, yatay geçişlerle hukuk, siyaset gibi alanlara toplumun yoksul kesimlerinden geçiş kapısı da aralanmıştır.

113. Bu nedenle öğretmen adayları, ilköğretim okullarından yönlendirilerek, öğretmen liselerinde hazırlanabilir, genel lise ve meslek liselerinin başarılı / yoksul öğrencileri bursluluk ve yatılılık olanaklarıyla özendirilerek öğretmenliğe kazanılabilir. Kuşkusuz öncelikle mesleğin özendirici olması şarttır.

İlkokul Öncesi Eğitici ve Öğretmenleri

114. 0-6 yaş grubunun bakıcı, eğitici ve öğretmenlerii, üniversitelerin eğitim, çocuk bakımı ve gelişimi ile ilgili fakülte ve bölümlerinde Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının desteğiyle yetiştirilebilir.

İlköğretim Öğretmenleri

115. En az sekiz yıl süreli ilköğretim okulu (ya da temel eğitim) öğretmenleri, aynı tür öğretmen okulu modeli içerisinde yetiştirilmelidir. Bunun için en uygun model, 1926-80 arasında uygulanan iki ve üç yıllık *eğitim enstitüleri* deneyiminden çıkarılabilir.

116. Bu eğitim enstitülerinin şu bölümleri bulunmalı: a) *Eğitim Bölümü*; sınıf (ilkokul) öğretmeni yetiştirilmeli. b) *Türkçe-Kültür Bölümü*; Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmeni yetiştirmeli. c) *Matematik-Fen Bölümü*; 4.-8. sınıflara mate-

matik ve fen bilgisi öğretmeni yetiştirmeli. d) *Tarım-İş Bölümü*; öncelikle 4.-8. sınıflar için tarım, iş, ev ekonomisi, ticaret vb. dalların öğretmenlerini yetiştirmelidir.

117. Eğitim enstitülerinin öğrenim süresi en az dört yıl olmalı, ilk yıl tamamlayıcı ve yönlendirici bir *hazırlık sınıfı* olmalı, branşlar ondan sonra tercih edilmelidir. Her adayın asıl *grup branşı* yanında seçmeli *ek branşı* da olmalıdır. El branşlar, sayılan dört ana branştan birisi olabileceği gibi; yabancı dil, müzik, resim, tiyatro, beden eğitimi, çocuk bakımı vb. de olabilir. İlköğretim öğretmeni yetiştirilirken en küçük köy okullarının bile sekiz yıl olacağı, bunların birçoğunda 2-3 öğretmen görevlendirileceği dikkate alınmalı, en önemlisi, çocuk psikolojisinin ilköğretimde, aşırı branşlaşmaya izin vermeyeceği kabul edilmelidir.

118. Eğitim enstitüleri; Hasanoğlan Öğretmen Lisesi kampüsü gibi, kente yakın ama yerleşim alanı rahat olmalıdır. Bu eğitim kurumları, üniversiteye bağlı ama, yani başında Milli Eğitim Bakanlığının yatılılık için gerekli tesisleri, uygulama okulları vb. olanaklara sahip olmalıdır. Bu bakımdan eski *yüksek öğretmen okulları* modelinden yararlanılabilir.

Ortaöğretim Öğretmenleri

119. Ortaöğretim genel kültür öğretmenleri ile mesleki ve teknik öğretim branş öğretmenleri de, yatılı yükseköğretmen okulu (1959-80) ve teknik ve meslek öğretmen okulları (1933-1981) deneyiminden yararlanılarak, Milli Eğitim Bakanlığı / üniversite işbirliği ile yatılı ve burslu olarak; eğitim, teknik ve mesleki eğitim ve temel bilimler fakültelerinde yetiştirilmelidir.

Yaygın Eğitim Öğretmenleri ve Usta Öğreticiler

120. Yaygın eğitim öğretmenleri, yapılacak eğitimin türüne göre öteki öğretmen okularında yetiştirilenlerden yata geçişle sağlanabileceği gibi, öteki eğitim kurumlarından ve iş hayatından yetişenler arasından kolaylıkla sağlanabilir. Bunlara da öğretmenlik formasyonu kazandırılması koşulu konulmalıdır. Bu yöntemle her eğitim kurumu için gerekli olan usta öğreticiler ve teknisyenler de sağlanabilir.

Yükseköğretim Öğretim Elemanları

121. Ülkemizde yükseköğretimde akademik kariyerin öğretmenlik için yeterli olduğu inancı yaygındır. Oysa kariyer bilimadamlığının sıfatıdır; öğretmenliğin değil. Her bilen öğretmez. Bu nedenle, yükseköğretimde eğitim-öğretim işiyle uğraşacak elemanların, mutlaka eğitimbilimin temel kavramlarını, gençlik psikolojisini, yöntem bilgisini öğrenmesi gerekir.

Eğitcilik Temel Öğreticilik Türevdir

122. Özellikle okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının temel işlevi çocuğu korumak ve gelişmesine destek olmaktır. Bilgi öğretmek türev bir işlevdir. Durmadan değişen bilgilerin öğretiminden çok, öğrenmeye elverişli bir kişilik ve ortam yaratmak önemlidir. Öğretmenlerin, adaylık ve öğretmenlik süresince, bu işlevi yerine getirebilecek biçimde yetiştirilmeleri gerekir.

Ortak Genel Kültür

123. Öğretmen adaylarına, branş bilgileri ve eğitimbilimsel eğitim ve öğrenim yanında, kademeleri ve branşları ne olursa olsun, şu alanlarda ortak genel kültür, bilgi ve beceri kazandırılmalıdır: a) İnsan hakları, temel özgürlükler ve demokrasi kültürü, b) Türkiye'nin yönetimi, toplumsal ve

ekonomik yapısı, c) Temel sanat kültürü, ç) Yabancı dil, d) Bilgisayar kullanımı, d) Sağlık bilgisi, ilk yardım ve çevre koruma.

Bilim ve Çağdaş Teknoloji Kullanımı

124 Öğretmen adaylarına bilimsel ve teknik devrimin etkileri hem bilgi, hem beceri olarak tanıtılıp öğretilmelidir. Her öğretmen, teknolojiyi kendi alanında ve günlük yaşamda kullanabilmelidir.

Yeterli Uygulama Gerekli

125. Öğretmen adayları, öğretmen okullarında eğitim görürken, çocuklar ve eğitim kurumları üzerinde yeterli gözlem yapmalı ve deneyim kazanmalıdır. Ancak bu yeterli sayılmamalı, mesleğe aday olarak girmeli, en az iki yıllık adaylık döneminde yeniden yetiştirilmelidir. Yargıçlık, savcılık, avukatlık, banka müfettişliği gibi alanlarda bu süre 2-3 yıl arasında değişmektedir.

Branş Tazeleme ve Geçişlilik Eğitimi

126. Öğretmenler alacakları sürekli ek eğitimle bilgilerini tazeleyebilmeli ve branş değiştirebilmelidirler. Bu yöntem hem öğretmeni taze ve dinamik kılacak, hem meslekte ilerleme kapısı açacak, hem de istihdam kolaylığı ve ekonomiklik sağlayacaktır. Bu yöntem Bakanlıkça özendirilmelidir.

Yönetici Müfettiş ve Uzman Yetiştirme

127. Eğitim kurumlarında görev yapacak yönetici, müfettiş ve uzmanlar, ilke olarak başarılı, deneyim geçirmiş, sınav başarmış ve lisans sonrası öğrenim görmüş öğretmenler arasından, sendikali öğretmenler ve Bakanlıkça seçilmelidir.

128. Yüksek yöneticilerin; yönetici, müfettiş ve uzmanlar, ya da bu nitelikteki öğretmenler arasından sınavla seçilip *Türkiye ve Orta DOğu Amme İdaresi Enstitüsü* gibi yüksek yönetim okullarında yetiştirilmelidir. Bakanlıkça temeli atılan *Milli Eğitim Akademisi*, bu amaçla kullanılabilir.

129. Varolan yönetici, müfettiş ve uzmanların, belirtilen niteliklere kavuşturulması sağlanmalıdır.

130. Müfettişliğin işlevleri iyi saptanmalı, atamaları buna göre yapılmalıdır. Rehberlik yapacak kişiye "*müfettiş*" değil "*uzman*" ya da "*danışman*" denilmeli, soruşturma/kavuşturma görevi için ayrı görevliler yetiştirilmelidir. Bunların iyi bir hukuk eğitiminden geçmeleri sağlanmalıdır.

Taze Kalmamız İçin Hizmetiçi Eğitim Gerekli

131. Gelişen bilim ve teknoloji, öğretmen yetiştirme sistemindeki yetersizlik, sekiz yıllık ilköğretim uygulamasının gündeme gelişi, öğretmen, yönetici ve müfettişlerin hizmetiçi eğitimine yeni boyutlar eklemiştir.

132. İşe yeni alınan öğretmen adaylarının, uygulanacak işe alıştırma eğitiminden geçirilmeleri bir zorunluluktur. Bu eğitim, bilimadamları ile deneyimli öğretmenlerin işbirliğine dayanmalıdır.

133. Sekiz yıllık ilköğretimin başarısı, öğretmen eğitimine sıkı sıkıya bağlıdır. İlköğretim okullarında öğrencinin karşısına en çok 4-5 öğretmen çıkacağına göre, mevcut öğretmenlere yeni branşların kazandırılması gerekmektedir. Bu durumda, bir öğretmenin yeni ek branşlarını kazanabilmeleri için, en az iki yaz tatilini kullanması gerekecektir.

134. İki-üç yıllık yüksekokul mezunu öğretmenlerin lisans tamamlama eğitimi, bunun için bir fırsat sayılmalı, açıköğretim de devreye sokularak öncelikle ilköğretim branş öğretmenleri bu yeni duruma uyarlanmalıdır.

135. Hastalık, branşın ortadan kalkması, yeni branşların doğması, isteksizlik ya da aşırı yetersizlik durumları dikkate alınarak; branş değiştirmek, ya da genel idari hizmetlere geçmek isteyen öğretmenlere olanak tanınmalı, buna uygun hizmetiçi eğitim yapılmalı, ancak kişinin özlük haklarına hiç bir biçimde zarar verilmemelidir.

136. Kırsal alanda çalışan öğretmenlere hizmetiçi eğitimde öncelik tanınmalı, bu eğitim dinlenme ve moral eğitimi ile de kaynaştırılmalıdır.

137. Amaca uygun süreli ve süresiz yayın yapılarak, işbaşında eğitime destek olunmalıdır. Kılavuz kitap yayınına önem verilmelidir.

138. Hizmetiçi eğitimde, kasetle eğitim yöntem ve tekniklerinden de yararlanılmalıdır.

139. Öğretmen ve yöneticilere yurtdışında eğitim ve öğretmen değişimi olanakları yaratılmalıdır.

140. Uzman ve müfettişler hizmetiçi eğitimde yararlı olabilecek hale getirilmelidir.

141. Yüksek lisans sınavlarını kazanan öğretmenlere 1-2 yıl izin verilmeli ve yaz aylarından yararlanarak yüksek lisans öğrenimine devam eden eğitim çalışanlarına destek sağlanmalıdır.

142. Her hizmetiçi eğitim ve her yüksek lisans eğitimine karşılık terfi ve parasal olanak verilmeli ve bu eğitim aşamalarını geçene bazı haklar ve öncelikler tanınmalıdır.

Bunlar Öteki Eğitim Çalışanları İçin de Geçerlidir

143. Genel idari hizmetlere ve yardımcı hizmetlere atanan arkadaşlarımızın, işe ve yeniliklere uyum, meslekte ilerleme eğitimlerine önem verilmeli, onlar için de branş yenileme ve işbaşında yüksek öğrenim olanağı sağlanmalıdır.

ÖĞRETMEN OLMAK KOLAY DEĞİL

Her Diplomalı Öğretmen Olamaz

144. Öğretmenliğe girişte bir seçme sistemi gereklidir. İşe girişte, Bakanlığın desteğiyle öğretmen okullarında yetişenlerden fire az verilmelidir. Çünkü bu kurumlar seçerek öğrenci almakta ve seçerek yatılı okuturken de adayları gözleme olanağı bulunmaktadır. Başka kaynaklardan öğretmen almak gerekirse, daha sıkı bir eleme gerekebilir. Ancak kullanılacak seçme yöntemlerinin bilimsel, geçerli ve güvenilir olması, komisyonlarda Sendikamız temsilcisinin de bulunması gerekir.

Mesleğe Hoşgeldin!..

145. Öğretmen adayların stajyerlik döneminin çok iyi değerlendirilmesi, bu dönemde işe uyarlanma, bilgi eksiğinin giderilmesi, yeterli deneyimin kazandırılması gerekir. Staj etkinliği, deneyimli öğretmen ve yöneticilerin gözetiminde yürütülmelidir. Stajyerlik, öğretmenler kurulunda bir tmeszleğe "*hoşgeldin*" töreni ile kaldırılmalıdır.

Öğretmenlikte Zorunlu Hizmetten Yanayız

146. Az gelişmiş yörelerde öğretmen tutmanın temel koşulu, *zorunlu hizmettir*. Bu yatılı okutma, askerlik hizmetlerinden yararlanma gibi yollarla sağlanabilir. Yatılı okuyan